

Húsvét 4. vasárnapja

1Pt 2,20b–25

Krisztus is értünk szenvedett

²⁰Ha ellenben jót tesztek, és mégis türelmesen szenvedtek, az kedves az Isten előtt. ²¹Mert erre vagytok hivatva, hiszen Krisztus is értünk szenvedett, példát adva nektek, hogy kövessétek nyomdokait. ²²„Bűnt nem követett el, hamisság nem volt szájában.” ²³Amikor szidalmazták, nem viszonzta a szidalmat; amikor szenvedett, nem fenyegetőzött, hanem rábízta magát az igazságos bíróra. ²⁴Vétkeinket a saját testében fölvitte a (kereszt) fára, hogy meghaljunk a bűnöknek, s az igazságnak éljünk. Sebei szereztek számotokra gyógyulást. ²⁵Olyanok voltatok, mint a tévelygő juhok, de most megtértetek lelketek pásztorához és oltalmazójához.

A szakasz a rabszolgasorsban élő olvasóknak íródott. Az őskeresztény egyházi közösség belső feszültsége abból adódott, hogy akadtak olyan keresztény rabszolgák, akiknek gazdái is keresztények voltak. A keresztény levélirodalomban a legismertebb rabszolgatartó Filemon volt, aki Onezimusz gazdájaként ismerünk. Pál az ő rabszolgája érdekében írta a védő levelét a gazdának, meghagyva azonban Filemon szabad döntési jogát abban, hogy mi tévő legyen szökött rabszolgájával. Ez a levél jól mutatja, hogy a keresztény közösség miként kezelte a rabszolgasors kérdést. Programja nem a felszabadítás volt, hanem a humanizálás és a nevelés. A közösség segítette, ahogy tudta, rabszolgáit, de azoknak, sajátos helyzetükben, ki kellett érdemelni uruk elismerését.

A mai szemmel humanistának számító Seneca, aki egyébként Pál kortársa volt, erkölcsi leveleiben írt a rabszolgakérdésről (V. 6 levél). Maga is elítéli, hogy a rabszolgatartók „minden suttogást vesszővel fojtanak el”. Sőt, elítéli azt a rabszolgatartó szemléletet is, amely azt tartja, „ahány rabszolga, annyi ellenség!” Ennek a visszás hozzáállásnak az oka, mint írja Seneca, hogy a gazdák a rabszolgáikat „igavonó baromként kezelik”, számos esetben kényük-kedvük szerint megalázzák. Tanácsa valószínűleg csak írásban érvényesült, amikor azt írta: „Úgy bánj a nálad alacsonyabb rangúval, mint amilyen bánásmódot magad iránt a magasabb rangútól óhajtasz.”

A hierarchikus társadalom legnyomorultabb tagjai a rabszolgák voltak. Érthető, hogy igen hálásak voltak a keresztény közösségnek, amikor felkarolta őket. De ugyanakkor ez mindig magában hordozta

a társadalmi feszültséget is. A kereszténységet úgy kezelték, mint a rabszolgák felbújtóit. Ezért Péter és Pál is sokat írt a rabszolgák kötelességeiről. A szenvedő rabszolgák elé a szenvedő Krisztust állították. Krisztus mások bűnét vette magára, saját bűne nem volt. A leginkább megdöbbentő kifejezés: „Vétkeinket a saját testében fölvitte a (kereszt) fára” (1Pt 2,24). Ezt az érvet értették a rabszolgák, hiszen gazdájuk minden vétkét testükben is elszenvedték. Ezért volt vigasztaló számukra föltekinteni a megfeszített Krisztusra. Nyilvánvaló, hogy az Izajás könyvében szereplő szenvedő szolga énekének (53,4–7) szabad parafrázisa Szent Péter levelében is olvasható szöveg (1Pt 2,24–25).

A helyettesítő szenvedés, a másokért felajánlott szenvedés a korai kereszténységben Jézus nyomán követendő példa lett. Az alapvetően fájdalomkerülő és örömkereső korunkban a szenvedés vállalása önmagában rossz döntésnek számít. A másokért felajánlott szenvedés értékét kevesen értik, és kevesen vannak, akik képesek ezt elviselni és másokért felajánlani. A rabszolgaság ugyan napjainkban sem kihalt intézmény, a világ számos táján még létezik. Sőt, a gazdasági és a hatalmi elit igen sokszor rabszolgasorshoz hasonló függőségben tartja az emberek sokaságát. Ezek az emberek megalázzottak és megtörték most is. Kevesen képesek közülük Jézus szenvedésével azonosulni. Akiket nagyon szeretünk, azokért szenvedést is képesek vagyunk elviselni. A szenvedő emberek mindig hasonlítanak a tévelygő juhokhoz, a pásztor nélküli nyájhoz. Néhányan azonban megértik, hogy ennek a szegény csoportnak igazi vezetője a fájdalmat minden bűnösért vállaló Krisztus, és a szenvedés idején hozzá kell megtérnünk.